S.V. Apte, English-Sanskrit Dictionary -- 3rd ed. Pune 1920

मवाप, सिंहासनमारुरोह. **-ant,** *a* अधिरोहिन्, 2 प्रधान, प्रबल, उत्तम. **-**s. उच्चता, उच्छ्रायः. 2 प्राधान्यं, प्राबल्यं, प्रभुत्वं; 'his stars are in the a.' तस्य जन्मग्रहाः उच्चसंश्रयाः. **-ancy,** *s*. प्रभुत्वं. प्राधान्यं, प्राबल्यं. **-Ascent,** *s*. आरोहणं, उद्गमः, उदयः, समुत्थानं, अधिरोहणं. 2 अधिरोहणमार्गः, सोपानं; 'difficult of a.' दुरारोह.

Ascertain, *v. t.* ज्ञा 9 U, ज्ञा desid. (जिज्ञासते), निरूप् 10, उपलभ् 1 A. 2 निर्णी 1 P, अव-निर्-धृ 10, निश्चि 5 U, व्यवसो 4 P; 'I shall a. accurately (the truth) about her' तत्त्वत एनामुपलप्स्ये (S. 1); 'for a. ing time' वेलोपलक्षणार्थं (S. 4); **-ment,** *s*. निरूपणं, अव-निर्-धारणं, निर्णयः.

Ascetic, *s*. यतिः, योगिन् *m*., तापसः, तपस्विन् *m*., मुनिः, वानप्रस्थः, संन्यासिन् *m*. **-ism,** *s*. वैराग्यं, संन्यासः.

Ascribe, *v. t.* निक्षिप् 6 P, अध्या-आ-रुह् c., (रोपयति), कारणत्वेन संबंध् 9 P; 'a. the defeat to my weakness' मम दौर्बल्यात् पराजयः संभूतः, दौर्बल्यं पराभवस्य कारणं, इति वदंति; 'a. every thing to Fate' दैवायत्तं सर्वमिति वदंति; 'to whom shall I a. the blame' कस्मिन् दोषं निक्षिपामि, कं दोषपक्षे स्थापयामि; पापं कर्म च यत्परैरपि कृतं तत्तस्य संभाव्यते (Mr. I) 'is a. ed to him' &c.

Ashamed, *a*. ह्रीण, ह्रीत, लज्जमान, त्रपान्वित, लज्जित, व्रीडित, त्रपित, (with instr.); 'to be a.' लज्ज् 6 A, ह्री 3 P, त्रप् 1 A.

Ashes, *s*. भस्मन् *n*., भसितं, पांशुः, भूति *f*.; 'to reduce to a.' भस्मावशेष *a*. कृ 8U, भस्मी-भस्मसात्-कृ; 'to be reduced to a.' भस्मी-भू 1 P; 'reducing to a.' भस्मीकरणं. **-Ashy,** *a*. पांशुवर्ण, धूसर; 'a. pale' विवर्णवदनः. 2 भस्मलिप्त, भस्मीकृत.

Ashore, *adv*. तीरे, तटे, उत्तीरं, तटस्थ *a*.

Aside, *adv*. एकपार्श्वे; पार्श्वतः. 2 निभृते, एकांते; जनांतिकं, अपवार्य 'a. to one's self' आत्मगतं, स्वगतं.

Ask, *v. t.* याच् 1 A, अर्थ् 10 A, भिक्ष् 1 A. 2 अनुयुज् 7 U प्रच्छ् 6 P, (all governing two acc.) **-ing,** *s*. प्रार्थना, याचना. 2 अनुयोगः, पृच्छा.

Askance, Askew, Aslant, *adv*. तिर्यक्, साचि; 'looking a.' साचिविलोकिन्-अपांगदर्शिन्.

Asleep, *a*. सुप्त, शयित, निद्रित, निद्रालस; 'he fell a.' स निद्रावशं गतः; 'fast a.' गाढसुप्तः, गाढनिद्र, वशं गतः.

Aslope, *adv*. प्रवण *a*.; प्रवणं.

Asp, *s*. सर्पः, भुजंगः.

Aspect, *s*. रूपं, आकारः, आकृति *f*.; 'a gloomy a.' विषण्णाकृतिः; 'he had a cheerful a.' तस्य वदनं हर्षोत्फुल्लं बभौ. 2 अवस्था, दशा; "all things wore a different a.' सर्वं विभिन्नावस्थायामवर्तत, विपर्यासं यातं. 3 अवस्थानं; 'my house has a northerly a.' उदगभिमुखं मे गृहं. 4 दर्शनं, निरीक्षणं, संबंधः.

Asperity, *s*. तीव्रता, रौक्ष्यं, कर्कशता. 2 विषमता, असमानत्वं.

Asperse, *v. t.* अधिक्षिप् 6 P, परिवद् 1 U. *See* **Censure,** 2 सिच् 6 P, उक्ष् 1 P. **-ion,** *s*. आक्षेपः, निंदा &c. 2 सेकः, प्रोक्षणं.

Aspire, *v. i.* स्पृह् 10 (with dat.), आ-अभि-कांक्ष् 1 U, आप् desid. (ईप्सति) प्रार्थ् 10 A, अभिलष् 1,4 P. **-ing,** *a*. **-ant,** *s*. आकांक्षिन्, अभिलाषिन्, ईप्सु; 'a. to the throne' राजपदाभिलाषी; 'a. to the fame of a poet' कवियशःप्रार्थी (R. I. 3.); जनोयमुच्चैःपदलंघनोत्सुकः (K. V. 64). **-ation,** *s*. स्पृहा, आकांक्षा, ईप्सा, अभिलाषः, लालसा; 'high a.' महाकांक्षा; 'these are, indeed, high a. s' दूरारूढाः-दूराधिरोहिण्यः खलु एता आकांक्षाः.

Aspirate, *s*. महाप्राणः.

Ass, *s*. गर्दभः, खरः, रासभः, 'a. headed' मंदधी, खरबुद्धि. **-Asinine,** *a*. रासभीय, खरसंबंधिन्.

Assafœtida, *s*. हिंगु *n*., जतुकं, बाह्लिकं, रामठं, सहस्रवेधि *n*.

Assail, *v. t.* *See* **Attack,** 'the character of the thing is a. ed' दोषैर्नृपः स्पृश्यते (Mr. 9). **-ant,** *s*. अभियोक्तृ *m*., आक्रामकः.

Assassin, *s*. घातकः, हंतृ *m*., उपांशुघातकः, प्राणहारकः. **-ate,** *v. t.* हन् c. (घातयति), मृ c., व्यापद् c., निभृतं हन् 2 P, वधं-हत्यां-कृ (with gen.) **-ation,** *s*. वधः, घातः, उपांशु-निभृत-वधः.

Assault, *v. t.*, *s*. *See* **Attack.**

Assay, *s*. परीक्षा, निकषः. 2 प्रारंभः, प्रथमाप्रवृत्ति *f*. **-***v. t.* परीक्ष् 1 A, 2 प्रयत् 1 A, *See* **Attempt.**

Assemble, *v. i.* समागम् 1 P, संमिल् 6 P, समुद्-समा-समभि-इ 2 P, संनिपत् 1 P, संगम् 1 A, एकीभू, एकत्र इ, संकुलीभू. **-***v. t.* c. of roots above; समा-समुपा-हृ 1 P, एकत्र कृ 8 U. **-Assembly,** *s*. सभा, संसद् *f*. *n*., समाजः, संसद् *f*., परिषद् *f*.; 'a. house' सभागृहं, गोष्ठीस्थानं; 'a. hall' आस्थानमंडपः-गृहं, आस्थानी-नं; 'a. room' इंद्रकं, आस्थानं. **-Assemblage,** *s*. समूहः, संघातः, समाहारः, समुच्चयः, वृंदं, चयः, समुदायः, निवहः, समवायः, गणः, ओघः, संघः, ग्रामः in comp.; 'a. of kings' राजकं.

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007